

فهرست

پیش‌گفتار ۱۱

مبانی نظری ۱۳

۱-۱- مذهب ۱۴

۱-۱-۱- معماری مذهبی ۱۴

۲-۱- مسجد ۱۶

۳-۱- ویژگی‌های بنیادین مسجد ۱۸

۱-۳-۱- نمازگزار ۱۸

۲-۳-۱- سلسله رفتار ۱۹

۳-۳-۱- عوامل روانی ۱۹

۴-۳-۱- عوامل محیطی مؤثر ۲۱

۵-۳-۱- عوامل محل تقرب ۲۴

۴-۱- مبانی معنوی در عناصر مساجد ۲۸

۱-۴-۱- فضا ۲۸

۲-۴-۱- شکل ۲۹

۳-۴-۱- تقارن ۲۹

۴-۴-۱- جهت‌مندی بنای مسجد ۲۹

۳۰..... ۵-۴-۱- بی‌جهتی

۳۰..... ۶-۴-۱- توجه به ذات مصالح

۳۱..... مسجد و شهر

۳۲..... ۱-۲- مسجد به عنوان یک عنصر شهری

۳۵..... ۲-۲- نقش مسجد در تحول دوران مختلف تاریخی در هر یک از شهرها

۳۵..... ۱-۲-۲- ساختار و هدایت رشد شهر

۳۷..... ۲-۲-۲- الگوی توزیع کاربری‌ها در شهر

۳۹..... ۳-۲-۲- ارتقای کیفیت فضایی در شهر

۴۱..... معماری مساجد

۴۲..... ۱-۳- بررسی تاریخی معماری مسجد

۴۲..... ۲-۳- خاستگاه معماری مسجد

۴۴..... ۱-۲-۳- سامانه کالبدی

۴۵..... ۲-۲-۳- سامانه سازه‌ای

۴۶..... ۳-۲-۳- سامانه کارکردی

۴۷..... ۳-۳- عناصر و فضاهای مسجد

۴۷..... ۱-۳-۳- ورودی یا درایگاه (درای = وارد شدن، گاه = پسوند محل)

۴۹..... ۲-۳-۳- کریاس یا هشتی

۴۹..... ۳-۳-۳- صحن (حیاط)

۵۰..... ۴-۳-۳- رواق

۵۱..... ۵-۳-۳- ایوان

۵۲..... ۶-۳-۳- شبستان

۵۳..... ۷-۳-۳- گنبدخانه

۵۴..... ۸-۳-۳- محراب

۵۵..... ۹-۳-۳- مناره

۵۷..... بررسی سبک‌های مختلف معماری مساجد

۵۸..... ۱-۴- الگوی مساجد با توجه به شیوه ساخت

- ۵۸ ۱-۱-۴- مساجد شبستانی:
- ۵۹ ۲-۱-۴- مساجد گنبدخانه‌ای
- ۶۰ ۳-۱-۴- مساجد ایوانی
- ۶۱ ۲-۴- الگوی مساجد در دوره‌های چهارگانه معماری ایرانی
- ۶۱ ۱-۲-۴- سبک خراسانی
- ۶۳ ۲-۲-۴- سبک رازی
- ۶۴ ۳-۲-۴- سبک آذری
- ۶۶ ۴-۲-۴- سبک اصفهانی

ویژگی‌های کالبدی مؤثر در طراحی مساجد ۶۹

- ۷۰ ۱-۵- کالبد مساجد
- ۷۰ ۱-۱-۵- ورودی
- ۷۱ ۲-۱-۵- فضای فیلتر و مفصل
- ۷۲ ۳-۱-۵- وحدت در کثرت
- ۷۳ ۴-۱-۵- ابهام و کشش
- ۷۴ ۵-۱-۵- سلسله‌مراتب محرمیت
- ۷۵ ۶-۱-۵- سلسله‌مراتب فضایی
- ۷۶ ۷-۱-۵- ارتباط بین فضاهای پر و خالی
- ۷۷ ۸-۱-۵- ارتباط بصری
- ۷۸ ۹-۱-۵- کمیت و کیفیت نور
- ۷۸ ۱۰-۱-۵- تناسبات

ویژگی‌های اقلیمی مؤثر در طراحی مساجد ۸۱

- ۸۲ ۱-۶- میزان تأثیر اقلیم در طراحی مساجد
- ۸۲ ۲-۶- اقلیم گرم و مرطوب
- ۸۳ ۱-۲-۶- ویژگی مساجد در اقلیم گرم و مرطوب
- ۸۴ ۲-۲-۶- تأسیسات مکانیکی مساجد در اقلیم گرم و مرطوب
- ۸۵ ۳-۶- اقلیم گرم و خشک
- ۸۶ ۱-۳-۶- ویژگی مساجد در اقلیم گرم و خشک

- ۸۷ ۲-۳-۶- تأسیسات مکانیکی مساجد در اقلیم گرم و خشک.
- ۸۸ ۴-۶- اقلیم معتدل و مرطوب.
- ۸۹ ۱-۴-۶- ویژگی مساجد در اقلیم معتدل و مرطوب.
- ۹۰ ۲-۴-۶- تأسیسات مکانیکی مساجد در اقلیم معتدل و مرطوب.
- ۹۲ ۵-۶- اقلیم سرد و خشک.
- ۹۳ ۱-۵-۶- ویژگی مساجد در اقلیم سرد و خشک.
- ۹۴ ۲-۵-۶- تأسیسات مکانیکی مساجد در اقلیم سرد و خشک.

۹۹ ضوابط و استانداردهای طراحی مساجد

- ۱۰۰ ۱-۷- فضاهای کاربردی در طراحی مساجد.
- ۱۰۰ ۱-۱-۷- حوزه مذهبی - عبادی.
- ۱۰۱ ۲-۱-۷- حوزه فرهنگی - آموزشی.
- ۱۰۱ ۳-۱-۷- حوزه اداری.
- ۱۰۲ ۲-۷- ضوابط و استانداردهای شنیدن اذان در مساجد.
- ۱۰۳ ۱-۲-۷- عملکرد مهندسی زمانی و شنوایی در اذان.
- ۱۰۴ ۳-۷- مهندسی و تناسبات شبستان.
- ۱۰۵ ۴-۷- سرانه نمازگزار.
- ۱۰۶ ۱-۴-۷- تناسبات فیزیکی بدن انسان در رکوع.
- ۱۰۷ ۲-۴-۷- تناسبات فیزیکی بدن انسان در قنوت.
- ۱۰۷ ۳-۴-۷- تناسبات فیزیکی بدن انسان در سجده.
- ۱۰۸ ۴-۴-۷- تناسبات فیزیکی بدن انسان هنگام شنود خطابه و سخنرانی در مسجد.
- ۱۰۸ ۵-۷- ضوابط و استانداردهای وضوخانه.
- ۱۰۹ ۱-۵-۷- تناسبات فیزیکی و مهندسی بدن انسان در وضو.
- ۱۱۰ ۶-۷- ضوابط و استانداردهای کفشداری.
- ۱۱۱ ۷-۷- ضوابط و قوانین طراحی و ساخت مساجد.
- ۱۱۳ ۸-۷- دیگرام ارتباطات فضاها در مسجد.

۱۲۱ طراحی مساجد با ملاحظات پدافند غیرعامل

- ۱۲۲ ۱-۸- اهمیت رعایت پدافند غیرعامل.

- ۱۲۳..... ۲-۸- نقش مساجد چندمنظوره با رویکرد پدافند غیرعامل
- ۱۲۵..... ۳-۸- شاخص‌های مکان‌یابی مساجد چندمنظوره با ملاحظات پدافند غیرعامل
- ۱۲۷..... ۱-۳-۸- شاخص‌های با اهداف امنیتی - دفاعی
- ۱۳۰..... ۲-۳-۸- شاخص‌های معماری دفاعی
- ۱۳۱..... ۳-۳-۸- شاخص‌های محیطی و جغرافیایی
- ۱۳۳..... ۴-۳-۸- شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
- ۱۳۶..... ۴-۸- شاخص‌های مرتبط با طراحی معماری مساجد به عنوان پناهگاه چندمنظوره
- ۱۳۹..... ۱-۴-۸- فرم
- ۱۴۰..... ۲-۴-۸- سازمان‌دهی فضایی
- ۱۴۱..... ۳-۴-۸- دسترسی
- ۱۴۲..... ۴-۴-۸- ملاحظات شرایط ضروری
- ۱۴۳..... ۵-۴-۸- طراحی انعطاف‌پذیر
- ۱۴۴..... ۶-۴-۸- ارتباط با سطح زمین
- ۱۴۴..... ۷-۴-۸- سطح زیربنای مسجد
- ۱۴۵..... ۸-۴-۸- ارتباط فضای داخلی
- ۱۴۶..... ۹-۴-۸- طراحی ارگونومی پناهگاه مسجد

۱۵۱..... بررسی و نقد معماری مساجد معاصر

- ۱۵۲..... ۱-۹- مقایسه مساجد سنتی و معاصر
- ۱۵۸..... ۲-۹- تحلیل مسجد ولیعصر (عج)
- ۱۵۹..... ۱-۲-۹- ارزش‌های مثبت مسجد ولیعصر (عج)
- ۱۶۱..... ۲-۲-۹- نکات منفی مسجد ولیعصر (عج)
- ۱۶۸..... ۳-۹- تحلیل مسجد الغدیر
- ۱۷۳..... ۴-۹- تحلیل مسجد دانشگاه تهران

۱۸۱..... پیوست

۱۹۳..... منابع